

Anteckningar för ett filmmanus

Kira Carpelan

Scenen

Vi sparkar på den som ligger. För att vara tydliga. För att hålla samman gruppen. Inte glömma vad som gäller. Tillsammans är vi starka och försvarar oss mot hot som förändring, klarsynthet och vittnesmål. Vi är chefer och underordnade, mästare och lärlingar, utövare och assistenter. Vi håller ihop. Är måna om strukturen. Vi informerar oss diskret. Vi byter ofta plats, skepnad, umgänge. Det ser ut som rastlöshet, men handlar om taktik. Vi dokumenterar galenskap hos kvinnor, bögar och handikappade. Vi studerar och lär ut. Vi bevarar en allmän kompetens. En allmän bildning. Vi talar tydligt. Genomtänkt. Vi väljer vad vi ska se. Vi uppmanar varandra att minnas, men menar ingenting med det. Tvärtom så glömmet vi så mycket vi kan. Särskilt det obehagliga. Men andra bör komma ihåg. Man ska inte glömma bort. Vi talar nedsättande. Övertygande. Övertygade.

Karaktärerna

De föds som pappfigurer. På väldokumenterade platser som Florens, Tokyo, franska Rivieran, en tysk handelsstad, Wien. Miljöer alla sett. De har arketytiska namn: Den giriga, Den oansenliga, Den allenarådande, Den oresonliga, Den pressade, Den missförstådda, Den grymma (Författaren), Den fåfänga och Den rättrådiga. De har många svagheter och bär på komplicerade erfarenheter som inte direkt syns men kan anas i deras handlingar. De resonerar förutsägbart, lurar sig själva. Författaren kompletterar/kommenterar deras låsta självbilder.

Bilden

Grått, svart, blått, bländande vitt, mörkt brunt. Kontrastrikt. Ljus i mönster. Persiener i en uppdaterad version – kanske ett rutnät.

Ämnet

Om makten att beskriva andra. Om författarens roll. Om klichéer. Bilder av överlägsen/underlägsen, manlig/kvinnlig, aktiv/passiv etc. Understrykande eller undersökande av traditionella motsattpar. Hur de ser ut. Vad de betyder. Författaren är en karaktär bland alla de andra. Han är tillgänglig och skapad liksom de men står över dem. Han har rätt att beskriva dem och kan distansiera sig från dem. Men han kan inte lämna intrigen och berättelsens eget universum. Han är fångad liksom de. För lusten att beskriva något fult. Efterkrigstid. Kristid. Historien. Men det kan låta vackert. Se vackert ut. Desto mer groteskt. Som ett slags åldrande. Som förgör, förstör. Rensar upp. En Film Noir.

Några karaktärer

Den rättrådiga

Hon anstränger sig. Hon vill anta utmaningar, utvecklas, se framåt. Hon är stark. Liten men envis. Tror hon. Hon ger aldrig upp. Medvetet. Hon berättar gärna om sina brister och misstag. Hon är charmerande. Lagom rebellisk. Kan le vackert. Blir en bra bild. Hon är tapper. Hon glömmet saker. Hon hamnar lätt vilse, finner sig i oväntade situationer. Det passar henne. Hon slår ifrån sig skuldkänslor, lika omsorgsfullt som hon tänder en cigarett. Hon kan bli mycket förorättad. *Hon är rädsan som du gömt. Hon tar motgångarna. Uthärdar slagen.* Hon misstar sig aldrig. Hon är en människokännare. Tror hon. Hon har en gedigen erfarenhet och stabila vänner. Trots det är hon ofta ensam. Hon känner sig unik. Hon har en vacker hållning, balanserad och rak i ryggen. Hon kan bära alla kläder och skor och röra sig

på alla underlag. Hon har övat. Hon kan ibland tro att hon är olycklig men egentligen vet hon inte hur. Det är mer ett slags missnöje, en känsla av återkommande orättvisa. Hon drabbas. Hon söker stabilitet. Hon träffar män som antar hennes utmaning. Så tröttnar de när motståndet inte längre känns. Hon träffar nästa. Lika stabil, lika säker. Hon samlar inte alla erfarenheter. Vissa glider undan.

Den pressade

Han längtar efter att bli avslöjad. Han ser detaljer. Han är rädd. Han vet vad som händer, men hindrar det inte. Han skriver en krönika. Spår in i framtiden. Ser sin egen undergång, sina brister. Erkänner dem som ett offer av vidskepelse. Han utför maniska ritualer. Köper dyra kläder. Ljuger för sin fru och sina vänner. Men eftersom han vet att de genomskådar honom tänker han att det inte egentligen rör sig om lögn. Kanske kan man kalla det ett sätt, en jargong, en del av hans personlighet. Många har överseende. Inte av kärlek eller hänsyn utan av ointresse, likgiltighet. Han skall snart ersättas. Av sin fru, sina vänner. Han är kortväxt och kämpar med dieter för att kunna bära sina skraddarsydd kostymer. Han svettas när han är angelägen. Han minns fortfarande orden från grundskolan. Som blixtrar bakom pannan. Han ler nervöst när det händer, händer alltid när han vill vara avspänd. Blixtrar. Han har provat allt. Inte dricka kaffe, inte dricka kolsyrat vatten, inga sötsaker, nykter kvällen innan, inte äta för tung lunch. Som kompensation lägger han en timme på att raka sig. Ta hand om mannen i spegeln. Han med alla möjligheter. Han som en vacker dag kommer att visa dem.

Den oresonliga

Hon är ett mobbat barns mor. Det får inte röra henne i ryggen. Hon sköter sina växter, sitt hem, sin trädgård. Hon har ordning i frysen. Hon vet vem hon är. Hon behöver ingen. Särskilt inte sitt mobbade barn. Var och en sköter sitt. Hon låtsas lycklig, tillfredställd. Men ingen tror det. Hennes mobbade barn vet hur mycket hon behöver sin omgivning. De måste se henne, höra henne, söka henne. Eller så vänder hon bort blicken, svarar inte i telefonen. Hennes dotter har en dotter som är vansinnigt bortskämd. Hon tänker inte vara en del av det. Hon står för sin åsikt.

Den giriga

Hon lever som kameleont. Ser till att passa in i alla sammanhang. Rör sig snabbt. Tar stora risker. Slår undan onda aningar och går emot sin intuition. För att det finns ett sätt. Ett rätt sätt. Det går att lyckas. Det går att överlista system, infiltrera strukturer och göra sig en plats. En skön plats föreställer hon sig. Hon är en hacker. Hon samlar, noterar, tränar.

Den missförstådda

Hon är vilse i tiden. Hon hör inte hemma här med sin klena fysik och skygga personlighet. Hon borde levat då hennes överlägsna hållning hade betydelse, skapade bekvämlighet. Då drömmier för vissa var en rättighet. Hon har ingen nytta av sina utsikter eftersom hon ständigt är oroad att allt ska tas ifrån henne. Hennes värld krymper, hon åldras, håller krampaktigt fast vid tingen. Människorna bleknar till bilder, dunkla, suddiga. Hon misstänker att hon också bara är en bild. Hon upplever det så starkt att världen ofta känns överklig. Hon är ingen. Hennes relation till sig själv bestäms av andra, de som valt att intressera sig för henne. Hon låter dem ta för sig. Hon vill se vart det kan leda henne. De får henne att röra sig.

Den fåfänga

Hon har en grundläggande dålig självkänsla. Hon drabbas av begär till det hon inte kan få, det hon inte förmår. Lättheten, förmågan att underhålla andra. Att vara den de tittar på, den som spelar utan ångest. Hon gömmer minnet av barndomen bakom kostymer, poser och andras

vänner. Till och med för sina egna tankar. Hon låtsas förvånad när det dyker fram. Hon talar om sig själv i tredje person. Hon talar med adepten och terapeuten. Hon lyssnar till producenterna, tänkarna och tyckarna. Hon antecknar. Hon ser filmer och läser böcker om framgång. Hon övar. Hon skall vara återhållsam. För att skapa intresse. Hon skall dra sig undan. Strålkastarljus på skapelsen. Hennes egen docka. Det är genomtänkt. Det är viktigt. Det finns inga misstag. Hon ger dem andra namn. Allt i hennes väg får andra namn. Hon glädjer sig. Hon skrattar uppriktigt överraskad. Att det blev så bra. Hon beskriver vägen, valen, kvalen. Hon är övertygad. Allt måste bevaras. Hon kan inte välja, kan inte se. Det är så enormt det som händer. Hon kämpar med minnet, både det som måste glömmas och det som inte får komma bort. Kampen om hennes medvetande utspelas dygnet runt. Hon är lycklig. Frånvarande. Omgivningen oroar sig. Hon blir besatt av sin egen person. Beskrivningar. Speglingar. Hennes ansikte förändras. Hon vill att de ska se henne, men hon är rädd att de ska stoppa henne. Hon måste skydda det, inte avslöja vad hon tänker. Hon är fascinerad. Förväntansfull. Det krävs försiktighet.

Några platser



